

charitatis institutione; & quo animo Missa audienda fit, & ad Sacram Synaxin accedendum; fessum, & sine fessu produci in cordibus veram pietatem, & homines idoneos fieri, qui ex divino, cui adstant, Sacrificio proficiant. Creendum non est populus, & homines labori natexos hujusmodi lectissons proficere non posse: experientia docet e contra, dummodo vera illos instituendi ratio adhibetur, & in illis discendi cupiditas exciterit, atque nosmet illis erudiendis paratos offendambus, cum publice, & in Ecclesia, tum privatum, ac domi; illos non medicorum fructum percipere, & in Dei cognitione proficere. *Auctor recens.*

Hareticorum exemplum rubore suffundere potest eos, qui emendant excommunicationem aliquam negligenter in populo confundunt, ruris indociliter; ut enim videtur pueri, & rudes Scripturae, etiam si in locis teneantur in rure, *Idem*

Hareticorum exemplum rubore suffundere potest eos, qui
exemptum confundunt, et excommunicatione aliquam negligenter fixe in populo
rum inadscilente; ibi enim videtur pueri, & rudes Scripturae
dum erit, illos tunc rebus in omnibus abducere debet
nulli cum obligatio voluntati Dei, qui supremus illorum est
Dominus, primusque pater in Calo; & voluntati corum,
cui erga ipsos Dei locum tenent in terra. *Item*

pueros
aliquot
tudine &
sum locos proferre, de controverbis, logici; & quamquam hu-
iudicium cognitiones degenerare in periculoso garrulitatem,
& in inaneis definant disputationes, hoc satis nobis offendere
potest, quid differe valeant mortales, si ea, qua parent, cu-
ra edoceantur. Verum est tamen magna ad id requiri dili-
gentiam; Catechismus habendum est magis privatis in dominis,
ac festis, quam in Ecclesia; & non pueris solomus, fed etiam
Patribus famulis; & praeterea haec commendanda est iudi Magi-
stris, ut paulatim omnes eruditantur familiae. Item.
N.B. — Non solum in ecclesiis, sed etiam in viciniis parvulariis, & iudeis scriptura-
que erga ipsos. Det locum tenent in terra. Item.
Si arcta adeo necessitas est pueros docendi ipsorum officia,
credendum ne est, Padres suo muneri satis fecisse, cum pue-
ri memorari, longoq[ue] uia ea reparet, qui verborum sen-
sum assequatur? Hoc ad summam est panem illis offendere,
non frangere; immo hoc ne offendere quidem est, sed
veluti claudentes in vaculo, quod illis exhibitis, quin ad il-
lud aperiendo clavim præbeatis. Quem etsim illi facere
possunt? Vz Ministri Domini, qui hoc modo operarunt.
Igitur singillatim illis quilibet articulus explicandus est ita.

Nullus est Pater vel Mater familiæ, cui sepe volvendus non sit Catechismus, & attente repentina Christiana Religionis principia, quæ in eo contineuntur. Quo enim sapientia lectio illa literatur, ex plures deteguntur veritates; praterea multa sunt, quæ pueris dicuntur, quæ nonnisi projectiori aetate percipient, ita ut non desint quædam in Catechismo ab omnibus perdescenda. Quamvis Patres familiæ Catechismum non legerent iterum, nisi ut pares essent eruditissimi filii, ac famulis, hac fatis valida est ratio propter quam id facere tenentur. Sed verum himis est, plerisque homines, illum nequamquam fatis didicisse, & quod detersus est, ubi ad aliquam pervenerunt aetatem, quin illum ilium calleant, eum negligere, ac pudore deterri ne illum sterum manibus tenerent. *Autem recentius.*

Ministris, quibus cura credita et pleros eruditissimi, catione magistrorum illis quædam articulus explicantur et ita, ut pueri sensum intelligent: Utque id bene veritas; opera premium est ut vulgaribus similitudinibus. Utimini eadem methodo pro veritatis præceptis: & in tradensis Dei, & Ecclesiæ præceptis: Re adiue integra pueris instillare quædam essentialia Christianæ Religionis placita illis opposita quæ mundus corruptus fecerat, ut dilucido incipiunt fesse componante ad suæ religionis principia: si enim prima, quibus replebantur, placita recta non fuerint, cetera, quibus mox imbutentur, rectiora non erunt, ut videtur eft in edificio, quia prius lapides male positi, ceterorum, qui superedificantur, augent deformitatem. In id autem potissimum incumbit, ut Synodus præcipit, Tridentina, ut pueris instilletis cum Dei timore tatuos horrorem peccati, ut audito domino gloriens nomine perhorrescant. *Idem.*

dispositio-
nes que-
stiones
puc-
tradiant
Catechis-
tum.
mam.

vendum est, non solum ut id aliud, & permanenter per-
gant, verum etiam quodam cum gravitate, cui lenitas fit
admixta; ut gravitas reverentiam concillet, & lenitas fit
quodam illecebra, qua pueri ad illos audiendos libenter ac-
cedant. Antequam pueri Catechismum recitare jubentur,
fermo apud illos instituendus est plenus pietate, & undio-
ne, qui adhuc illis ideam veritatem, quarum ab illo ratio-
nit expedita; sed opertor fermonem hunc brevem esse, &
familiter, cui finis iniciatur re aliqua ad eos permovendos
apostola, & eorum, quae dicta fuerunt, quodam velutina ana-
cephaleo. Catechismo inspergendi sunt loci quidam acres,
& acuti ad inspirandum pueris amorem virtutis, & honore-
vitii. Praeceptibus admiscendis sunt quidam historia ex-

Scripturis, vel probatis auctoribus excerpta, quae carent attentionem, & locum praebant ab blande infredantia in corda sanam doctrinam. Quam ob rem, ubi Catechistis explicandum erit Mysterium aliquod, vel Sacramentum, pro Fundamento debet substernere, quid accidere; ut Mysterium hoc adimpleretur, vel Sacramentum insinueretur. Omnia in hoc sita sunt, ut scias sensibus subiecere ea, qua narranda erunt, inculcanda, sepe repetenda; ea videlicet quae diffiliora sunt, ac magis necessaria, quoniam pastoribus referata est corona gloriae proper laborem hunc adeo utilem, ubi illis persuasum fuerit hanc viam esse redditio ratione Deo animarum, quarum cursu sibi concederata fuit. *Ibidem*.

Quae me
theodori fer-
vanda in
pueris er-
pendit.
Sciit legislatores bonam filiorum educationem tanti se-
cerunt, ut eam resperxerint veluti fundamenatum publica sa-
luti. Posset ne igitur Minister Domini eam negligere; vel
nonne haec illi praeterea maxime procuraerait? Quan-
doquidem potitus spiritu puerorum, antequam dæmon eo-
dem potuisset; & haec certa est victoria, quam lacratura
Deo, & cuius Dominus summopere zelotypas est. Quamobrem
terebitis omnia omnia vi ardillimi præcepisti, docere pue-
ros prima Christianæ fidei fundamenta, & quæ in Apostolorum
Symbolo continentur; homines enim ab ungulicis ipsi tentare
debent ad finem, propter quem creari sunt; opus est,
S. Thomas ait, ut ab ipso primo rationis uia doceantur
unitatem Dei, & diuinorum perfonharum Trinitatem, que
futura sunt objectum beatitudinis nostra. Oportet etiam,
ut cognoscant viam, qua ad finem hunc perveniant, ideo
que sciant præcipua Mysteria, & quæ recipiunt Incarnationem
Nili Dei, & auxilia, que nobis ad salutem adquieren-
dam suppeditavit. Norit igitur pueri, quantum satiatis,
omnia Sacra menta, & ea potissimum, que sunt magis uni-
versitatis, & necessaria, qualia sunt Baptismus, Poenitentia,
& Eucharistia. Sed quia parum prodeat viam cognoscere,
nisi illam sequamur, & tradenda etiam pueris est ratio se-
quendi illam, docendo eos Dei Mandata, scilicet id quod
ab illis exigit Deus, ut tribuat eis Paradisum, & quid
nequaquam amitterent, quomodo vero Agri parvuli affec-
tuerit? Norvert J. C. qua ratione cum illis utendum esset.
Videat qua cum benevolencia illos excipiatur; quomodo eos
complectatur, eisque manus imponens suam illis largiatur
benedictionem: *Complexus es, & manus imponens super illos,*
benedictebas. (*March. 10.*) Itaque ubi confaciendi sunt, &
prohibendi, ne obrepescant; cavete ne confaciendi id per vos,
ne vos oderint; sed aliciui id negotii tribuatis; hoc est confi-
lium, quod præbeat, qui rerum experientia imbuti sunt;
vos autem in id unum incumbite, ut eorum vobismet conciliatis
amorem, quois erudire vultis; etenim nihil hoc magis
necessarium est. Hoc nobis palam docet S. Augustinus, cum
ipse testatur, amorem quo S. Ambrosum profegebat
patrem suum in J. C. inde profectum fuisse, quod in ipso
nactus erat, non solum veritatis doctorem, sed hominem
suum, atque officium. *Eum amare cupio, non tamquam Do-
ctorum uerbi, sed tamquam hominum benignum in me.* Si hoc acci-
dit Augustino, qui eo, de quo loquo tempore jam vir-
erat, & aliquo summo præditi ingenio, quid de illis
dicendum, qui nondum etiam illam attigerunt, qua per-
fectum afferunt sunt rationis ultum? Cum ergo aliquem vo-
cabis, qui vobis in pueris educandis fert opem, illi
etiamque etiam commendate, ut eadem utatur iuavita-
tate, ac semper ab acribus verbis, ac verberibus abstineat.
P. Seonari de Curatorum officiis.

Nemo satis operam impendere potest puerorum institutioni; inde enim vita eorum sanctitatem penderet. Quodnam ergo Pastoris effecit meritum, si labore suscipere vellet illos in litteris erudiendi? Qui docent in Scripturis, Patres vocantur, utique Christiani. Domini Namus.

ad invicendum nos non minus debere illis, a quibus dece-
mur, recte vivere, quam illis, qui nobis vitam dederunt.
Pater equidem, magnum vobis haec cura negotium facie-
serit: sed quem inde fructum non perciperitis? Pieraque
cora, quarum jaegera fit in Populo rudi rusticisque, exultus
et impenditur in populo, qui ab ipsa pueritia, exultus
est. Aduerendo, vel praecoccupando mores agrestes, rusticos-
que, ad omnia pars sunt, & informantur. Si monus er-
ro, quod propono vobis molestem est, semper tamen ven-
tur et, illud esse posse objectum magni zeli, ideoque fieri
posse facile: zelus enim omnia misera efficit, & faci-
liora. *Iam.*

institutionem pendere etiam a doctrina qua traditur illis de
Mysteriis Religionis nostrae, de horre peccati, quod in
illis ceterum, de timore Dei, ac fidilitate in ejus familiam;
ubi S. Bernardus ait non alias causas esse inquirandas, cu-
multi videantur fenes repleti vitii, & omni virtutibus
generi deficiunt; ni hoc inde profectum est, quia virtutes has
ad epti non sunt ab adolescentia, quia opportunum erat tempus
illas addiscendi. Et S. Hieron. describens egregias qua-
litates senectutis eorum, qui a puerita virtutibus operam
derunt, aut illam fieri doctorem etate, certiorum experien-
tia, prudenter diuturnitate: et camque jucunde fru-
ctum percipere veterum laborum adolescentia. Adolescentia

Gerlon perillufixus ille Parisenis Universitatis Cancellerius, jure habitus inter summos avi sui viros publice pueris felis diebus tradidit Catechismum, sponte cum iam proiectiori essent etate. Quidam universitatis ejusdem Theologici, licet eidem rebus in omnibus inferioribus quin factum admirarentur, contemnendum putarunt. Quid illi? Eos abloqui passus est; & ab instituto non recessit. Emisit dumtaxat Apologiam, quam perutilem futuram constuit, ut probaret munus illud maxima esse utilitas, cui vir doctus vacare poterit; & fieri posse, ut temporis beneficio exemplum summa maxima efficeret bona, non Parisiis solum, verum etiam in universo Christiano orbe qui illa civitate felicissimos recipiebat influxus sapientie, argue doctrine. Utinam aliquot mihi suppetenter radii lumen Viri hujus praefantissimi ad eam commendandam exercitationem, de qua verba facinus. Patetur iterum munus hoc morofum esse, argue molestem; sed quid zelus fudere non potest, ut J.C. certos Servos procuremus? S. Paulus Apostolus post tot revelationes, & raptus non dubitat sefe conque demittere, ut aliquis ratione repuerescat, tamquam nutrix cum alumnio suo. Falsi sumus parvuli in medio nostrum, tamquam si nutriti fuerint filii sui. Matrem nonnunquam ex ore suo haurit frumentum cibi, quod comedendum porrigit filio suo; & hoc illi acceptius, & sapidius est prædibus omnibus, quas ex-
cūtu percipere veterum laborum adolescentes. Adolescentia enim tempus est tentationum, atque prælitorum; unde sequitur, cum tentationes eo tempore superate fuerint, non magna difficultate reliquo vita spatio posse superari. Cerum est vehementissimas tentationes illas esse, quæ a volupte proficiscuntur, que nonnunquam superaverit illos, quos tormenta vincere non potuerunt: sed quanvis tentationes sint omnibus statibus communes, confat tamen illas frequentiores, & acieriores esse in juventute, que semper, ut S. Hieron. ait, inter casitatis certamina veritatis: cumque tempore fecerit spissati peccati occasio[n]ibus, & agitata similis carnis, multos sustinet labores ad puritatem fervandam, similis igni, qui agre servatur sub virulentibus lignis, quibus obruitur. Misericordia itaque est videte leprosa lenes, qui prima ignorantiæ Religionis rudimenta, eo quod illi in prima pueritia non dicuntur, præfertim vero in rusticis, & sape etiam in iis, qui negotiis operam navant, qui nonnunquam fere animalium adiungit Christianis veritatis, & per inevitableness ferat calamitatem monituri in ignorantia, cum non sint ultra partes expedienda præceptibus; quasi occupatio ista non esset amplius opportuna. Verum illorum negligentiæ nequamquam medicina carevit, si illi quidem libros consulere vellent; alii vero intercesserit, cum Millions subinde peragantur in agris, & quedam habere colloquia cum Confessario. Ast illi re-

aut acceptus, & rapido enim per caput omnibus, quas ex opipara mensa perficit delibare. Simili aliquando latitia efferi debet, vofmete vobis ipsi surripientes, ut vofmete abdat cura puerorum Paracelsus vestra. Quam mirabiliter faciliter vos illis deducerebitis, ubi adolescentibus; si illi confuscentur a teneris unguiculis vestram vocem audire, & sequi? E contra vero non speratis, vos ad libitum deducere eos, qui a pueris dociles non fuerint praeceptionibus vestris. J. C. bis commendavit S. Petrus, ut Agnos suos pacifexet, & de oviibus semel tantum locutus est; quod innuerit vobis videatur, nobis duplo maiorem impendantem eam cum ram pueris, qui Agnorum nomine connotatur, quam certoris, qui Oves dicuntur: Primi enim illi se puto maiorem nobis pempt tribuunt. P. Sergerius de Paracelsorum officiis.

Vulgo fatis perfusatim ex bona puerorum institutione
pendere felicitatem non folum particularium familiarium,
de Parentum gaudia, verum etiam totam rem publicam, pro-
peritatem, & bonum regimen Rerum publicarum, arque re-
gionum: at neficiis utrumque perfunctum sit bonam filiorum
cepta. Patres negligunt studire filios suos in vera pietate;
omnemque operam, curamque transiunt ad eos educandos
in vanitate, inter delicias, inter voluptates, in amore ter-
renorum honorum, & in placitis mundi. Quamobrem per-
maenent in ignorantia sua, & pravis habitudibus, & in nul-
lam reditus summis misera intercessione.

E P U B L I C I S P R E C I B U S.
M O N I T U M.

Potquam in Moralis Bibliotheca nostra Tomo Terio tradidimus Collectanea de necessitate, & conditionibus Orationis, & potestate, quam habet imperandi a Deo, quidquid ab illo petiti: via ex principiis Ecclesie confutandis est uti valido hoc subfudio, ac generali hac, toties reperita, provisio pro publicis necessitatibus per preces eque publicas, atque sollemnes; videlicet cum tanta ceteris, vel communis aliqua simul in unum veluti corpus colliguntur a Deo favorem, vel open aliquam in communis, atque urgente necessitate impetravera: quod merito creditur certius Dei Filii auditibus plures simul orantes, quemadmodum ipse testatus est, quam cum singulare homines petant, & fungi pro sua quisque militate deprehensur. Hujus veri causas memorabimus: addo sollem in precium publicariorum numero eas a nobis recentes, quae vere bisulcioni sunt; qualis est Officii Dixitum recitatio in Ecclesiis Cathedralibus, & in Paracelsis, & in omnibus ferme Religiosorum Communitatibus, iuxta singulorum Ordinum Constitutiones.

*Ubi sciendum est, non deesse plures alias occasiones, in quibus consuevit Ecclesia extra ordinem hujusmodi preces addi-
bere; cumque ipsi magis comperte, atque explorante sint Dei hac de re voluntates, & agnoscat urgentes necessitates, in
quibus populorum magis interstet ad Dunn consuete: exempli gratia pro terra hyenis fructibus: ad id enim Eas instituit
preces, quas Rogationes appellant; alias simili ratione fieri juber in publicis calamitatibus, velut tempeste pestis, in sum-
ma amore caritatis, vel ciam in populo morbus aliquis gliscit; alias ad avertenda impendenda mala; alias ad agendas
Deo gratias pro victoria de Religionis, vel Reipublicae bofibus velata; alias ad obtinendam Regis ualeitudinem, a qua
populorum felicitas pendet; alias denique ob alias causas, in quibus agitur de publica utilitate, quam omnes pro virili
parte procurare debent, pie, ac devote precibus hujusmodi adstantes, & pro se quicunque nominib; publicis hujusmodi cele-
bratibus conferentes.*

E PUBLICIS PRECIBUS.

Si unius oratio semper est efficax, ubi sit suis conditionibus praedita, quanam erit plurium simul orantium, & cœlum fatigantium, ut eundem favorem consequatur? Hac prima ratio, que statim in oculos incidit, & quae videtur conclusio quadam ex ipsis Filii Dei verbis elicita;

De publicis Precibus.

procudiblio minoria pecto apud Deum est, non fecus, sed ad auferendam re adhuc integras agnoscendas, apud homines, quin sit unicum membrum, vel aliqua privata persona; unde sequitur, ut id quod magis aliquis ceterus petat, vel probat, majoris ponderis habeatur; quam sententia, vel petitio hominis unus, pro quo longissime absit, ut par, eademque ratio habeatur, ac pro integras communite. Itaque videmus iustas populi alicuius. Urbis, Provinciae petitiones longe alter exaudiri a Rege, quam privatorum vota; ideoque sepe privatum utilitatem publica sacrificari, & vitam unius, ut exemplo su omnibus. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

*Degs. In opere
tutor n. a
fatu. ab
terris prim
cipi, qui
magis habent
potest
tatis ratio
nem quan
priava.*

Hanc ipsam agendi rationem legi videtur Deus; praeritum parti, & si nonnumquam majoris habere videtur ratione alicuius amicorum suorum, puta, Abraham, Davidis; at nonnullorum Prophetarum, quam populorum omnium; ita peculiares extiterunt favores erga virgos, quoniam merita erant ampliora, ex qua te nihil est inferendum: cum enim contra videmus semper per proprium praebeat precibus populorum, se flecti patim fuisse publicis calamitatibus, & ejus iracundiam mox fata obtrusione adversus obsequia multitudinis, ad misericordiam ipsius confluens: *Miserere
sue turbam. (Mar. 8.)* dixit quando manu Salvator, cum ageretur resiliens viribus innumeris multitudinis, quae illum in defensionem fuerit subiecta. Quod si eis nostrum communibus fletur miseria, atque genitibus miseratione: Si miseratione etiam celestis mortuorum hominum, ubi illas abjetos iudicemus misericordiam implorare intueremur, cogitemus deo deo toto Celo mollias esse, ac facilius commoverem laetitia, & precibus fidelium congregatorum, quibus negare nequit; quod petunt: *Vidi afflitionem populi mei. (Ezod. 3.)* ait illa in Scripturis: Vidi dolorum populi mei clamores ad me atque in Calum preverentes, my gravitate commoverunt: tandem illas tribum quod petunt, videntur communibus, & postulationibus: *Idem.*

*Praxis pri
morum ha
bituum la
titudine.*

Primitus praefere semper publicas preces privatas. Hanc rationem afferat: Pertulimus Magistris in inferibus, quae illos tradidere volebamus tamquam fidei filios, quae coibant in communis preces effusus: & suspicio, quam hisufi modicetus illi ingenerant, eo procerus, ut obsequia fuerint, vincit: & per summum influmantem casu ridem in locis, ubi perlungit contra Dei iracundiam transiebantur. Sed illi ostendit hoc fidelium illorum falso: initit argumentum: Non contra tempore publicam, dicebat illis auctor idem, neque contra Principes terre eas molles, quas nobis obiectis coniunctiones fed quodammodo contra ipsum Deum. *Corpus sumus de confessione Religiosi, & discipuli veritatis, & profecti sunt in exercitu & congregatiōne, ut ad Deum, quia manus faciat pietatis ambiens orans. (10 Apoc. 3.9.)* Verum tamen idem nos infinitatis, quod contra Deum nostrum vim hanc audeamus infondere: *Hab Deo gratias tuis. Scimus Deo vim hanc esse perjudicandam; his ratio est, quia vultur; haec fideliter patitur; haec artis consequitur quodquid petimus, haec voti damnatur. Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

*Hoc aēdendi
ratio nobis
propter
admiratio
nem, & in
debet in
siderare: ita
omnes
familiā
conve
nienter,*

Ne miremini modum illum, quo hic loquitur Pater. Qui enim hoc pacto tuas preces conficiant, eamdem praeferuntur: habent potestem in cor Dei, qui habent in animis, & cor hominis oratio omnium amicorum suorum, similis congregatorum ad petendam gratiam, qui illi quoque est proposita: ut futura. Fratres Josephi credentur hoc certissimum: illi futurum esse ad evellendum ex fratribus animis, quem veniūdederant tamquam mancipium, fentum injuria, qui ipsi affecterant: & de qua meuebant, ne peccata repetivimus, tene ad illius pedes proferentes, & in patris communis nomine illam obsecrari, ut accepta oblivisceretur iniuria. Paucos inventes corde ita dabo, qui non fletantur preibus amicorum suorum de causa decauia. Hac in id accidit, quod in natura via plurim agetur, qui simus ad eundem finem convenienter: majoris semper est roboris, quam cum unus est qui petat, & sine auctore: Dico igitur publicas preces maiorem habere vim ad aliquam obtinendum, quod petimus, quam singulari hominis orationes; quoniam facilis est, atque vulgaritas, ut hinc occurrant in precibus communibus: tandem enim quoq̄ unī deinceps supplex per alterum aqua in hac occasione locum habere debet illud sapientis effectum: *Frater, qui ad uocem tuam, quia civitas nostra. (Prov. 8.)*

*Ecclesi
publica
principi
preces in
gravioribus
necessaria
bus.*

Ecclesi q̄vis tempore publicis preibus ufa est; & que dan occurrit orationes, & necessitates argentes, in quibus sollemnes indicit supplicationes ad Dei misericordiam fēdandum, ad avertendam flagella, quibus divina nos punitiū, cuiusmodi sunt bella, famae, agrorum sterilitas, & similiter ratione sollemnes gratiarum actiones instituti propter liberationem malorum, qui nobis impendebant, orationes pro Principibus, publicisque personis, quarum falsus, & vita cara esse debet populus, qui hoc pacto ostendunt, quantum ipsifilia cordi sit. Hac autem omnia simili complectit orationem nominis precium publicarum, quarum utilitatem ostendunt, postulat eum per singulas. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

*Præces pa
biles pri
morum de
ciderent.*

Dico, fideles, publicas preces in maiorum Dei gloriam cedentes, & in hac re, falem in occasiōibus, de quibus loquuntur, præferandas est preibus, quae singulatim pfectat ol-

feri. Sed ad auferendam re adhuc integras agnoscendas, nam, quae in hoc publicarum precum nomine obliteri possit, per vos mihi licet ideam vobis proponere magis distinctam publica orationis, quae militiam potest intelligenti. Oratio hoc propter nomine nuncupari, ubi sit in loco publico, velut in Templo, vel alio loco, ubi pietas plures congregat fidèles; etiamque singuli ob alias fines, & cum peculiari intentione, que nil habet cum aliorum intentionibus communis, sua nuncupant vota. Verum non hoc intellegimus illi nomine precium publicarum, quoniam isti Sanctitas passim illas divina Majestati gradiuntur etiam. Neque publicas preces ea voce, que publice concinuantur ab Ecclesi Ministeri, qui divinam celebrant officium tanta pectate; neque illas quibus statim diebus interfunt populi ad celebrandas festorum diebus follennitatis; quamvis ambiguntur nequeat, quoniam confusa populi multitudine, & qui majorem efficie follennitatem, redditus est preces in Dei oculis acceptiores. Sed proprieas publicas vobis preces, que in eundem finem conspirant, vel eas per quas populus universus, civitas tota, vel integras communites cotidie ad vota Deo nuncupanda, & una voce, & ore petendum aliquod beneficium in aliqua earam occasionum, quam minimus; qualis est Oratio, quam in publicis calamitatibus Deo fundit Ecclesia. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Itaque Christiana Societas, sentio me quodammodo pertinet exenti affatu, ut eo in argumento, quod vos habitis cogit, exclamem: *Afferte Domino gloriam, & honorem: (P. 28.)* Populi, Magistratus Christiani cujuslibet atratis, fuscis, & conditionis, affecte hoeridae die gloriam, que universorum Domino deberet; sed illam afferte per publicum testimonium, follemque preces: in eundem communis votis, & conditionem confociate; clamante, & gemite; clamores, & gemitus vestros in Calum attollite, & feceitate non licere vobis majorum Deo vestro honorem afferre, quam hoc publice pietatis vestra testimonio. *Afferte Domino gloriam, & honorem.* Hoc denique investit confutendum preces effundendi in templis, quae vocant Ecclese; hic enim locus est, qui ad orandum fidèles convenient. Quod aliam nos suppetat rationem honoris, & glorie, quam publica preces affert Deo. Hic autem defumitur ex caritate, que congregat illos, & in unum corpus cogit, ut simili eorum vota, atque intentionem conjugant, ad hoc ut eundem finem conficiant. Rationem hanc tradit S. August., cujus vis ex Dei ipsius consilio, aqua institutione petuit in veteri, & novae legi, ubi hominibus significavit, quomodo cuperet honorari, & Salvator sepe in Evangelio editi sunt, ut fidèles per caritatem, aqua concordiam se fuos die discipulos ostenderent. Hac mente vult illos vocari fratres, illisque coniuncti, & animam unam. Quod illi tantum cordi fuit, ut inde sumperit argumentum orationis suae, qui paulo antequam ad mortem proficeretur Patrem rogavit; *Ut unius animi finis, fieri tu Patria me, & ego in te. (Rom. 13.7.)* *Idem.*

Cum sibi proferre copit Ecclesia, Apostoli secundum Magistratus suis spiritum, atque confitum semper cogere confitentibus verunt fideles ut hanc soverent confessionem, ut hac Ecclesia edeat, & ita Mysticum corpus illius appellatur per congregationem variorum membrorum illam compunctionem, laudem, & gloriam, qui omnes simili attollebant voces suas; & Dei alios in aliis gloriam exaudiuit, atque omnium miseris est. *Ah;* Exclamat hic in re S. Chrysostom. En robur orationis communis, & corporis. Alii pro aliis impetrant; innocentes, & animam unam. Quod illi tantum cordi fuit, ut non adferat conditions illi inherentes. Non hic locus est eas vobis explicandi; milles vobis repetitae fuerunt: sed pro certo aucti alii afferre; orationem unquam maiorem habere vim, & facilius exaudiari, quam cum plures attollunt vocem suam a Deo idem beneficium impetratur. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Si inten Ninivitas illi erant boni, salem erant pauci; sed constat non diffusus infinitum fere numerum puerorum qui expertes erant. Soberorum communione in illa civitate & qui omnes simili attollebant voces suas; & Dei alios in aliis gloriam exaudiuit, atque omnium miseris est. *Ah;* Exclamat hic in re S. Chrysostom. En robur orationis communis, & corporis. Alii pro aliis impetrant; innocentes, & animam unam. Quod illi tantum cordi fuit, ut non adferat conditions illi inherentes. Non hic locus est eas vobis explicandi; milles vobis repetitae fuerunt: sed pro certo aucti alii afferre; orationem unquam maiorem habere vim, & facilius exaudiari, quam cum plures attollunt vocem suam a Deo idem beneficium impetratur. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Alii audirent exortationem a Deo non habent in discrimine; quan-

do-

no-

rum

co-

le-

re-

ta-

peccata nostra: & ne nos inducas in temptationem, sed libera nos a malo. Quamvis solus hanc recites orationem, publica tamen est, Sanctus Cyprianus addit, quia recitas illam pro omnibus, & quodammodo omnium nomine. Nihil tamen erit de meritis tuis, non secus ac de fructu, quem cum aliis partiis. *Idem*

**Quod de
publicis
precibus di-
ctum, non
ideo dñe
vixit ut a
privatis ab-
stinetur.**

Non fert animus, fideles, detestare vos ab orationis exercitu, cui anima devota domi sua vacare consueverunt; & clam, & clauso oculo, ut loquitur Evangelium, ne ab omnibus videantur, fed ab uno Deo adiutantur. Non deest quazanum cordis solitudo, & collectio mentis, quae efficit, ut multitudinem, ac strepitum evenerit. Hac orandi ra-

lio tempore iacta est, & propria sublimum animarum, dum non in Ecclesiam convertuntur, & cor suum in aram glorificatorum; neque satis unquam laudari, aut suaderti potest, has exercitari; ideque quidquid a nobis dictum fuit, non evertit eos fructus, qui inde percipiuntur. Id enim unum ostendere aditus sum cum haec publice praesentant infrequentis, & in occasionebus tantum prater ordinem facit, operz preium est illis interesse, & quantum res publica privata antecellit, & corpus totum fuggili, membris illud confluenteribus, ita publicas preses, que in maiorum Dei gloriam edant, majorem obtinere vim, acceptiores esse Deo, ac nobis inter utiliores, cum plures in eodem spiritu, eundemque finem ad precandum accedunt. Quod si in alia est opinio, & quod non arbitror, quandoquidem, hanc confitam est, & unanimes Ecclesia sententia; non desferet vobis satisfaciens via. Explite quidem, ut veteri fert animus, pietatem veritatem, & velletem, ut etiam in aliis, & in aliis causis, preces, quas ab illis Deo iubet offert. Ad agnoscendum vero officii Divini praesentiam, satis est ad examen vocare partes, que illud componunt. Officium hoc igitur confutatum est potissimum ex verbis Scripturae; excerptum inde fuit quid aptius est ad permoveendum in sacris Bibliis, five ad Ecclesiasticos specter, five ad varias sollemitates, quae celebrantur in Ecclesia. Psalmi vero prelustrum, quo aegriam Scripturam portionem constitutum, in hoc officio distribuit sunt, quod jugis Psalmalia poterit nuncupari. Tertio in officio legimus incomparabiles Sanctorum historias, & demum homiliae patrum, qui sunt Sermones, quos illi elucubrati sunt ad alendum verbo Dei populum, soram cura concredidunt. Ecce, quamnam sunt Divini officii partes; simul omnes componunt preses perfectissimas, & obsequio nostro dignissimas. *Sermons Lamberti de vita ecclesiastica Tomo 2.*

firam, & clanculum, & secreto oratione vacare, quæ ratio est animæ ad altiorum Sanctitatum graduum attollendæ, sed simul obite hominum christiani munus; ad publicas preces convenite, confociate vocem vestram cum eo concentu, qui Deo placet, cogitate, vos pro aliis deprecantes in his occasiōnibus, pro vobis quoque summi precari. *Idem.*

Qui divini Officium recitare tenentur, cogitare debent hoc esse. *Dei verbum, quod offerunt ipsi veluti pavulum ideoque sancta cum reverentia illis excipiendo est recitatio verba, & effata ex facris his fontibus hausta. Nihil Ecclesiastico viro turpius est eo radio, quo afficiantur, donec Officii recitationem perolvant. Idoc enim Officium, ut*

De publica-
carum pre-
sum visu-
te.
Non ne mirum est, fideles, opus est, ut Dei filius non
nominet solum, verum etiam cohortetur, sollicitere, & urgeat
homines, ut a te aliquid petant? *Potes, & accipies* puer
illis preferatis quid petendum sit, & illis probet virtutem,
2o potestatem orationis, per exempla, atque similitudines, &
tandem eos doceat, quomodo se gerere debeant, ut eorum
oratio finem, quem sperant, consequatur? De una ex his
orandi rationibus hoferia die fermentum habere fert animus.
Politquam alias in sermonibus locutus sum de precipuis con-
ditionibus orationis, verbis faciem de oratione publica, quan-
dam praecepit Ecclesia statis temporibus, & qualem nō exer-
tere debemus in pluribus occasionibus, ubi rei publice utilitas
non cogere debet in unum veluti corpus certius. & effi-
cientius imperatruis id, quod Deus fortasse non concederet
singulis, qui illud ipsum fecerimur deprecarentur. De hoc or-
ationis genere inquit Scriptura, modo videri plures unam tamen
vocem emforare; modo populum universum mille, & mille
votes emittere, qua stilu in unam vocem conlectant, ut Gar-
superrime dixi, continet verbum Dei. Igitur illud cum fa-
stadio recitate, eit nullum Divini verbi gustum habere; et a
verbum hoc cum in corere, ac radio recipere. Videat quam
procil abelitis in his dispositibus, quia in veris Ecclesiasti-
cis immo in Christianis omnia illius requirantur. Detinatur
hanc immobilitatem, quam populi merito exercutur. Admit-
tam hor separare scandalum, in omnibus actibus nostris
famam pra nobis ferentes verecundiam. Ingemineamus co-
natus nostros, cum ministerio nostro vacuum. Dum oramus,
Hymnos canimus, & Sacra Capica, oris nostri habitus
praeferat quod in coribus nostris sentimus. Qui sed
Ecclesiasticorum costu, quorum corda conjuncta sunt,
qui se vicissim excitant ad celebrandum supremi Domini sui
omnipotentiam, qui in Caelum ejaculantur genitrix, ac sup-
eria ex corde contrito, & humiliata producent! Es hoc
egredies et tu hilaris, & voti compos. Putas te audiisse
divinos concentus, quos Angeli elevant in Cale in honorem
Omnipotentis. *Lambert in Sermonibus de vita ecclesiastica Tom. v.*
Gloria patrum, & gloriam fratrum, & gloriam filiorum.

lum facient; & hac oratione Deum un plurimum se fidei si-
nere, ut hominibus quicquid hoc pacto pecierint, largiatur;
Dixit subi: Si duo ex vobis conseruent, de omni re, quoniamcumque peccaverint, sit illis a Patre meo. (**Matt. 18.**) Ecclae est
videre quantum publica oratio praeter illi, quam scoriari,
& domi nostra fundimus, & spero fore ut eis utilitas ef-
ficiet, ut illi intercelli velitis cum sibi pietatis, qui sunt
optimi exempli, & quo publica utilitatis, & privatæ eti-
am, quam & vos ipsi peculiariter percipietis, zelus exci-
tare debet in vobis. **Idem.**

Oratio publica & privata. Absit, fideles, nos locum prabere suspicioni adeo injuria-
sia, qualis esset credere, quod aliqua eis poslit contradic-
tio aut in voluntate, aut in verbo Dei de oratione, cu-
jus Salvator nobis propositum regulas adeo securas, & aqua-
reas. Precis publicae, & agere privata duo sunt profecto rationes
diferentia quidem, sed non contraria, nec opposita nisi ra-
tione loci, ubi sunt; & singulae sunt habentes precium, ac
meritum, sed qualiter tempore quo. habent peculiaria, ho-
rum nos urgat, ut de eo cogitemus, cujus oblivisciri non possulamus? Hinc sequitur, quemadmodum sapientissime Ecclesia
Officium partiti est, & in hac partitione habuit sanctissimas,
nobisque perutiles caussas; interesse pietatis Ecclesiastici vir-
i regi Ecclesie intentiones, dividendo horas Officii, ac il-
lud recitando statim horis, quas prescriptum Ecclesia ad rever-
candam coram mente, sicuti debeat, & oblivisciretur Dei
S. Lambert. in Sermonibus de vita Ecclesiastica Tomo 2.

temporis, & locutionis, &c. quaeque tempore sunt, nonne pectora
locutio[n]is, & ha[ec] occasio[n]es, in quibus utraque usurpanda est. Eccle-
sia, cui creditum est depositum veritatum Spiritus S. varia
connotavit occasio[n]es, in quibus fidelium pletas utraque uti
debet. Suetet enim privatam, secreta[m]que orationem, ubi
agitur de meditandis veritatis eternis, exponendis pro-
priis necessitatibus, de gratiis Domina agendis oportet privata be-
neficia, quibus per ipsius largitatem tuimus cumulati. Ibi
ocularum lacrima, gemitus cordis, corporis prostratio[n]es,
elevatio manuum, & exteriora qualibet reverentia, cultus,
& submersionis iudicia eo magis sincera fuit, & minus vanita-
ti obnoxia, quo minus sunt hominum oculis subiecta. Idem.

Inter publicas preces, minit quidem videtur recentemus
dilectum in- eis Divinum officium, quod publice recitat in Ecclesiis
ter publi- Cathedralibus, Collegialibus, Parochialibus, & plurimi
cas prece- Religiosi communiter, ubi sape dijurnis, nocturnisque
recitentur.
ta. horis cantur, quod non ablitus ab eo, quod Ethnicius qui-
dam (Plinius junior) nuntiavit Trajanu Cesari, vulgatis-
sum christianorum negotium, qui accusabant publicam
perturbare quietem, & contra rem publicam coniurationem
farcere proper frequentes cœus, quos inter se habebant;
et inquam, negotium esse; et credo coire ad recitandos
que ad suauem pertinet, non torquere, sed suauiter, ut
cogit meminisse Dei cui, tantum abe, quod illi molestan-
tiaferat, ut e contra illius gaudium, & consolacionem effi-
ciat. Juxta hac principia cordati Ecclesiastici de divino
Officio ferunt iudicium; & hanc illos adiungunt, ut respiciant
tamquam beatam necessitatem in Deum tendere, ac debita
illi obsequia perfolvere. *Ide.*
Quatenus Christiani, & multo magis quatenus Ecclesiasti-
ci, tenemur saep ore. Meminimus Officii recitationem,
medium esse præstantissimum, ut hunc muneri satisfaciamus
Sed

quam oratio
publica em-
perioris, per-
petratrix, pri-
mum venie-
tientis, inter-
ius regis re-
sitate.

Sea meminimus etiam ad id sciendum esse uti prestant; hoc medio; videlicet quod ut digne fungamur officio, quod nobis impositum est orandi, validam eis rationem, quo nos cogar attente divinum officium perfolvere. Cotigemus tamen quod preces fundere tenemur, & quia illi sunt, quibus pre- cione nostrorum subfidae debeamus. Hac cogitationis re- centem, fonseditas rationem, cum non meditacione habu- rat voluntatem exercendi fideleras veritates, quas expli- catiorne sum, videbis, te deinceps perceptum maximum fructum ex Officii divini recitatione. Dico eum, qui velit sancte Officium suum recitare, primum debere se ad illud recitandum preparare. Quia in re hac preparatio confitit? In duobus potissimum: primum quorum est, ut a Mando

centem luppeditabit rationem, qua non mediocrem habitura vim est, ut videamus, quanti momenti sit offerre De praedex, quæ sint eidem acceptæ. *Idem.*

nos pars non esse, qui accedamus ad Deum, tamquam sup-
plices; nisi amoreavimus quascumque alienas cogitationes, &
serio conatu admittantur occupare spiritum nostrum de Deo,
et ibi obsequio nostra sumus perfoluntur? *Lambert in Sermoni-
bus de vita Ecclesiastis, Tom. 2.*

ad Deum confugere posse tamquam ad amicum fidem, cui
tuto penitiora animi nostri arcana committere possumus! Spes nostra nos felicit in nostris miseriis. In hac vita jugiter
tentati sumus; quis sibi policeri potest se statuimus? Tunc
etiam cum Deo nobis sua opera distribuit, qui certus estis
potest se conservaturum in iustis sibi habens hos thesauros? Vi-
ta huius inimici efficiere possunt, ut animos deponat, il-
luminantur, et perducant in mortem.

te nuper inimici exerce posuerunt ut animos deponderent ille, qui spectaret solum ea, quae in terris accident, neque aliquid longius prospicueret. Christianis fidelis sustinet hujus vite miseras, quia certe brevi est duratura. Scit, quid promiserit Deus. Igitur Dei promissiones illum confolantur, ex eorum numero, quibus faciem Deus veniam concedat. Si enim se colligere voluerint, & cogitare modicam præcautionem quam adhibent, cum se lofferint Deo illam orationi; videbunt omnem malum castum esse in se, & oratione ipsorum effectum esse nocentiam sua neglegentem.

sup. art. 1. cap. 1. que nocturnam. Iudeoagapite. •
sufficiunt, confirmant. Ecclesia Officium sape solidam haec
illi suppeditat consolationem. Ibi Deus audit sibi promis-
tentem, se fideleum esse in promissionibus suis. Ibi Deus
audit spem sibi facientem, ac ostendentem fore, ut spes sua
nequaquam ipsum fructutur. *Lambet in Sermonibus de Vita*
Ecclesiastica. Tom. 2.

Gaudium, &c. Qui attente, & considerate divinum recitat. Officium, b) de vita Ecclesiastica, Tom. 2.

² confortatio-
nes quibus
li percipi-
at acce-
divimus
erant om-
nis. ³ Autem veritatem nostrum verborum, que probat David:
Quam dulcia faciun' m' eloqua' tua, super mel' oris meo. Be-
num mihi lex oris tui super milia aut', & argenti. Ecclesiastis
afflictionibus obruitur? Officium suum praebebit illi fo-
lida certa confortatiois argumenta; inter acerbissimos fo-
rora non est intelligere necessarium esse attentionem,
ubi animam advertemus. Deum esse, cum qui loquuntur in
Oratione; Deum, qui videt cor nostrum, qui cor nostrum
petit, & qui toties significavit, nequamquam placere sibi nostra
obsequia, & sacrificia: cum sunt tantummodo exteriora. Cum

lores leger in officio suo, J. C., non exaltat caput, nisi postquam bibit aquas amaras de torrente; videlicet J. C., ut loquitur S. Paulus, ideo adiuste politionem glorie sua, quia humiliatus semper fuit obediens u[er]o ad mortem. Legit in officio, illos qui seminare in lacrimis, metere in exultatione. Poterit ne animum ad hac verba advertere, qui statim experitur, acerbissimis dolores cedere validis argumentis conformatio[n]is, quae nobis Religio suppeditat? Ita qui attente recitat divinum Officium, maxima perfundetur voluptate, neque oratione vacabit, quin sensat se suauiter, & animari ad viam, qua dicit ad Deum, percurram. idem.

Ures requiro dilpositiones in eo, quia ex Officio divini recitatione volum proferre, eaque post preparacionem, attentionem, devotionem. Audite qui protribus hiece dilpositionibus sit intelligendum. Si Dominus tibi validam in�

DE ORATIONE DOMINICALI. MONITUM.

I Oratio facta in Salvatoris Nomine cum iis, que reservari conditionibus, semper est efficax & accepta Deo, ad quem in omnibus necessitatibus nostris confidendum est nobis; quid exigitandum erit de Oratione Dominicali, quam ipsi docuit Salvator ad enicas Apologeticas suorum precies, & quam universae proposuit Ecclesie tamquam perfecte orationis exemplar ab initissimum, in quo continetur quidquid nobis petendum est a Deo, ratio petendi, & conditions, que petitiuum nostrum debent concordantia?

tradere illi medium ad eternam beatitudinem pervenienti, quam docens bene orandi rationem ad obtinendam gratias, que ad id mere sunt necessaria. Itaque hec Oratio frequenter, vulgariter, & qua nobis esse debet admonet familiaris: pauci enim sunt fideles, qui illam ignorant, & quā illam a prima pueritia non didicerim, dī quidem materna, alii vero Ecclesiastica lingua.

Hec autem Ecclesia, cui dei filii reliquit adeo validum medium ad impetranda omnia quae a nobis petenda sunt, satis
flebiliter necessitatem, quam ipsi a tenet, & utilitatem, quam inde percipit: deinde enim iunctum in omnibus Religiosis moe-
remoniis; semper hanc recitat Orationem in Missa Sacrificio, in omnibus horis Officii Digni, ita ut Dominus ac Oratio
appellari videat Ecclesie Oratio: quod immo Elogium complectitur, quinque modi summi dictiori. Sequuntur hunc punctum cum san-
ctis pietatis, devotionis, & confidientis, quos nobis inspirat. Anterioris ejusdem dignitas, necessitas nostra, & Celi gratia-

DE ORATIONE DOMINICALI.

AQuam est, ut quæ petimus iusta sint, & rationi contantæ, ut exaudiiri mereamur. Nihil petitur terrena. Principiis, ubi haec deſit conditio; & num audemus aliquid petere a Deo, quod illi adverſetur? Oratio autem, quam Dominicana vocamus doce continet, quæ meritio, ac jure a Deo possumus; Quorum primus est, ut nobis concedat, quod verum bonum est; alterum ut a nobis avertat quod verum malum est.

Nomine veri boni intelligimus primum Dei bonum, siuti
as est hoc nomine: videlicet: petitus, ut gloria ejus sem-
per extrinsecus magis augeatur: *Sanctissima nomen tuum.* Prae-
terea nomine veri boni intelligimus etiam bonum nostrum:
bonum caeleste, adventus regnorum: bonum spirituale, fia-
voluntatis tuae, ut per hoc ad bonum caeleste perveniamus;
bonum temporale: *Panem nostrum quicquidcumque in nobis* bode-
nos in bono spirituale sustineat.